

ДО:
СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД
ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ

31 състав

ПИСМЕНИ БЕЛЕЖКИ

по гр. д. № 7621/2004 г.

от адв. Даниела Михайлова –
САК,
пълномощник на ищеца
София, ул. “Нов живот” № 8,
тел.: 9204272, 0888 579112

Уважаеми Г-н Съдия,

С настоящото поддържам изложеното в исковата молба твърдение за наличие на акт на дискриминация и тормоз, като забранена форма на дискриминация, основани на етническа принадлежност, от страна на ответника спрямо ромското малцинство в България. Актът се изразявава в разпространяване чрез средствата за масова информация в страната на декларация, изявленията в която са от характер да създадат враждебна и заплашителна среда за ромското малцинство в страната и долупоставят цяла една етническа група, като само на основата на етнически произход обявяват хората от ромското малцинство за престъпници. Изявленията на ответника засягат само роми и то на основата на техния етнически произход. Ответникът не призовава обществото към негативни и опасни реакции спрямо хора и/или престъпници от други етнически групи. Това съставлява по-неблагоприятно третиране на хората от ромски етнически произход в сравнение с тези от неромски етнически произход. Моля да уважите изцяло предявения иск за като се произнесете с решение, с което на основание чл. 71, ал. 1, т.1 установите, че посочените в исковата молба действия на ответника съставляват нарушение на Закона за защита от дискриминацията – чл. 5 и във вр. с чл.4, от същия; да осъдите ответника на основание т.2 от чл.71, ал.1 от ЗЗДискр. да възстанови положението отпреди нарушението, като се извини пред ромското малцинство в страната по същия начин, по който е нанесена вредата – а именно чрез публикуване на специална декларация чрез средствата за масова информация, както и да осъдите ответника да се въздържа за в бъдеще от публикуване и оповестяване чрез средствата за масова информация на изявленията, предмет на исковата молба, за които установите, че съставляват дискриминация и тормоз като забранена форма на дискриминация, както и от други такива изявления. Ищецът това си процесуално качество на основание разпоредбата на чл. 71, ал.3 от Закона за защита срещу дискриминацията, тъй като /видно от приложеното по делото Удостоверение за актуално състояние и Удостоверение от Министерство на правосъдието на Република България/ е юридическо лице с нестопанска цел, регистрирано в обществена полза и се намира в хипотеза, в която с действията на ответника са нарушени правата на мнозина – българските граждани от ромски етнически произход.

1. Факти, установени по делото:

1.1. Безспорните факти:

На основание чл. 109, ал.4 от Гражданско Процесуалния Кодекс с протокол от съдебно заседание от 20.10.2004 г. с оглед на обясненията на страните съдът е приел за **безспорно**, че на 10.08.2004 г. **ответникът е оповестил пред средствата за масова информация декларация**, и че в нея **се съдържат** следните изявления по отношение на ромското малцинство в страната, предмет на исковата молба, а именно:

- 1.1.1. “По магистралите в страната и в чужбина е пълно с проститутки, цели квартали не заплащат ток и вода, което се покрива от почтеното и спазващо законите останало население, стигайки до срамния факт – да се продават новородени, което е в разрез с биологичния закон за защита на потомството и е несвойствено за човешкия и животинските биологични видове.”
- 1.1.2. “Това не значи обаче, че под маската на демократизма и толерантността трябва да си затваряме очите за нежеланието на една значителна част от ромското етническо малцинство да се интегрира и да приеме правилата на цивилизацията.”
- 1.1.3. Като “подкрепя” /неясно как/ мерките за интеграция ответникът заявява: “Категорично се обявявам срещу всякакви опити за толерантност и снизхождение към други големи групи с изключително асоциално и престъпно поведение, което те счестат за свое право.”

1.2. Установените факти:

1.2.1. В хода на съдебното производство се установи, че на **10.08.2004 г. ответникът е разпространил** на редовна пресконференция на ръководения от него синдикат **декларация, съдържаща изявления по отношение на ромското малцинство в страната**. Същото се установи чрез **признаване** на този факт от **процесуалния представител** на ответника /протокол от 20.10.2004/ и представяне на **заверено копие** от същата **декларация** от страна на процесуалния представител на ответника. Същото копие беше прието от съда като доказателство по делото. Разпространяването на процесната декларация беше установено и **от самия ответник**, който по реда на чл. 114 от ГПК на въпрос на ищеца: “Не е ли вярно, че на 10.08.2004 г. на споменатата пресконференция, след раздаване на текста на декларацията е направил изявлението: “всеки българин може да запаше оръжие, щом ромските набези стават все по-нагли, щом животът и собствеността на всеки българин са застрашени?”, отговори, че не вярно да е направил твърдяното изявление по начина, формулиран от ищеца, на процесната пресконференция. Провеждането на пресконференция на 10.08.2004 г. от ответника и разпространяването на процесната декларация се установи и **от разпита на св. Гълъбарова**, щатен журналист от в-к “Труд”, където е и заместник отговорен редактор на отдел “Социален”. В разпита си пред съда на 20.12.2004 г. същата свидетелка заяви, **че е присъствала на споменатата пресконференция, че ответникът е направил на нея встъпително изявление, след което процесната декларация е била раздадена на журналистите**.

1.2.2. От представената от самия ответник /чрез процесуалните му представители/ и приета по делото като доказателство декларация се установи, че същата съдържа **следните изявления на ответника**, твърдяни в исковата молба:

A/ инцидентът, който е повод за разпространяването на декларацията представлявал “отделен епизод от вълната престъпления на етнически роми,

която се разраства с всяка година и заема вече епидемични размери. Цели села и техните обитатели са подложени на системен рекет и кражби от организирани и полуорганизирани ромски банди и шайки. В българските градове вилнеят джебчийки и грабители, а откакто бе свалена Шенгенската бариера, организирано или поединично представители на ромското етническо малцинство сериозно “допринасят за имиджа на България пред цивилизования Запад.”

Б/ “Специализираните органи за борба с престъпността не могат да се справят сами с този проблем. Би следвало разумните и почтени български граждани... да дадат масивен и организиран отпор на тези придобиващи характера на епидемия асоциални елементи и техните деяния, без да се страхуват, че нарушават по някакъв начин нормите на морала, доброто поведение и демокрацията, чрез своята загриженост за ред, законност и съхраняване на личната и обществена собственост. В това отношение бих препоръчал либерализация на Закона за огнестрелните оръжия и тяхното използване за защита на частната, общинска и държавна собственост, и организиране на населението на групи за самозащита, които един ден да прерастнат в Национална гвардия...”

- 1.2.3. В хода на разпита си по реда на чл. 114 от ГПК ответникът заяви пред съда, че “от дълго време поддържа тезата, че режимът на носене на оръжие в страната трябва да е сходен с някои отделни щати на федерацията САЩ”.
- 1.2.4. От съдебно признание на процесуалните представители на ответника се установи, че след раздаване на процесната декларация, същата е била “обсъдена с журналистите от ответника на самата пресконференция” /Протокол от съдебно заседание от 20.10.2004г./.
- 1.2.5. Обсъждането на декларацията във формата на журналистически въпроси и отговори на ответника /в следствие публикувани в различни ежедневници/ се установи и от разпита на св. Гълъбарова, която при разпита си в съдебно заседание на 20.12.2004 г. заяви, че след раздаването на процесната декларация на журналистите са последвали въпроси на журналистите, на които отговарял ответника. Самата свидетелка заяви, че и тя е задавала въпроси.
- 1.2.6. По отношение на изявленията на ответника, твърдяни в исковата молба, че всеки българин може да запаше оръжие “щом ромските набези стават все по-нагли, щом животът и собствеността на всеки българин са застрашени”, както и че въоръжените отряди, които според ответника следва да се създадат, трябва да действат “както в Америка – Докопат ли някой обирджия и мошеник, му разказват играта. И то така, че да не помисли повече... даже да минава покрай това село или град” се доказва от разпита на свидетелката Гълъбарова, че тези изявления са направени от ответника като отговор на нейни въпроси, поставени непосредствено след оповестяването на процесната декларация на същата пресконференция. Свидетелката потвърди, че е публикувала въпросите си и отговорите на ответника във вестник “Труд” от 11.08.2004 г. организирани в интервю, озаглавено от нея “Всяко село с въоръжен отряд”. Свидетелката потвърди това, след като й беше предявено заверено копие от публикацията във в-к “Труд” в съдебното заседание от 23.02.2005 г. Свидетелката заяви, че е взела интервюто в същата зала, където се е провела прес-конференцията, както и че за публикацията си е използвала само своите въпроси и отговорите им.
- 1.2.7. Установи се в хода на съдебното производство, както от представената от ответниковите пълномощници декларация, така и от разпита на ответника по реда на чл.114 от ГПК, така и от разпита на св. Гълъбарова, че декларацията касае ромското малцинство в България.

Изявленията на ответника са насочени към ромското малцинство в страната, генерализациите на ответника по отношение на престъпността в страната се отнасят само до ромското малцинство и до никоя друга етническа или друга група хора в страната.

От така установените по делото факти е видно, че ответникът е извършил действия, които са в състояние да доведат до отрицателни последици за засегнатите лица – българските граждани от ромски етнически произход. Неговите изявления касаят само ромското малцинство, което е обособено на основа етническия си произход. Никоя друга етническа и/или обособена по друг признак група, не е визирана от ответника с процесните изявления. С изявленията си от 10.08.2004 г., които е декларирал в публичното пространство чрез средствата за масова информация и които са безспорно насочени към представителите на ромското малцинство в страната, ответникът е обособил ромското малцинство като състоящо се от престъпници, обирджии, грабители, проститутки, рекетъори, асоциални елементи, обединени в шайки и банди, за които не съществуват задължения и изобщо като същества, които живеят в разрез не само с човешките ценности /като продават новородени, например/, но дори стоят на стъпало по-долно от животинските биологични видове, които поне защитават и се грижат за потомството си. Обособяването на цяла една етническа група с подобни обобщения я поставя в положение на долупоставена по отношение на, и в сравнение с всички останали граждани на страната. Това съставлява по-неблагоприятно третиране на хората с ромски етнически произход в сравнение с всички останали. Установените по делото изявления на ответника по отношение на ромското малцинство представляват именно обобщения, отнасящи се към цялата етническа група. Това е така, тъй като в декларацията на ответника всички обидни и долупоставящи характеристики са съотнесени към понятието роми, а не към конкретни закононарушители. Съществуват характеристики, и установените по делото като дадени от ответника по отношение на ромското малцинство са именно от този характер, които неизбежно водят до накърняване на честта и достойнството на всеки, който има повод да ги съотнесе към себе си. Когато те са обобщени като характеристики на ромската етническа група, то всеки ром е в положение да ги съотнесе към себе си – следователно да се почувства обиден и долупоставен, още повече, че етническият произход на човек е обстоятелство същностно за човешката идентичност – при това от рода на тези, върху които човек няма контрол. По неблагоприятното третиране на хората от ромското етническо малцинство в сравнение с всички останали представлява пряка дискриминация – и като такава – забранено поведение на основание чл. 4 от Закона за защита срещу дискриминацията. Поради това то е противоправно действие, извършено в нарушение на общото задължение за всички физически и юридически лица да се въздържат от действия, които представляват дискриминация. Действително, че за разлика от държавните органи, за които действа принципът, че им е позволено единствено изрично предписаното от закона, за гражданите действа принципът, че им е позволено всичко, което не е изрично забранено. Тази свобода обаче не е абсолютна, а намира своето ограничение там, където действа законова забрана за дадено поведение. Законова забрана е налице във всеки случай, когато с действие или бездействие се засяга основно право на човека и гражданина. Правото на равно третиране заема особено място сред тези права. Поради това то е защитено чрез специалния закон, поради това е подчертано и от конституционния законодател в преамбюла на Конституцията:

“Ние, народните представители от Седмото Велико Народно събрание, в стремежа си да изразим волята на българския народ,

като обявяваме верността си към общочовешките ценности: свобода, мир, хуманизъм, равенство, справедливост и търпимост;

като издигаме във върховен принцип правата на личността, нейното достойнство и сигурност;”

Освен в преамбюла на Конституцията, принципът на равно достойнство е прогласен и в чл.6, ал.1, според който всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права. Този принцип, видно от конституционната разпорежда, има измерението на свобода, а не просто на право и е изведен пред останалите права и свободи на гражданите, уредени в глава втора от Конституцията. Също така за разлика от по-голямата част от останалите права и свободи на човека и гражданина, тази свобода е формулирана като абсолютна, без да е допустимо нейното ограничаване в каквито и да било случаи, дори и по изключение. Това означава, че никакво нейно засягане или накърняване не е допустимо, колкото и оправдано да изглежда то от практическа гледна точка. Следователно задължението за другите, което съответства на свободата на личността на равно достойнство, е за равно отношение към всяко човешко същество, без разлика основана на *inter alia* етническа принадлежност. Това право заслужава цялата безусловна защита на закона. Именно поради това Законът за защита от дискриминацията даде право на юридически лица с нестопанска цел, регистрирани в обществена полза да се конституират като ищци в свое собствено качество във всички случаи, когато се твърди дискриминация по отношение на мнозина. Това право не е ограничено за някоя от формите на дискриминация, била тя и такава, при която се засяга и се накърнява достойнството на човека, то е общо и абстрактно.

Изявленията на ответника представляват нежелано поведение, изразено словесно, което има като резултат накърняване на достойнството на лицата от ромски етнически произход в България, както и създаване на враждебна, обидна и застрашителна среда за тях. Поради това те представляват нарушение на чл.5 във връзка с чл. 4 от Закона за защита срещу дискриминацията, тъй като покриват легалната дефиниция на “тормоз”, дадена в пар.1, т.1 от същия закон – забранена форма на дискриминация.

За да е налице тормоз по смисъла на ЗЗДискр. е необходимо ответникът да е имал поведение /да е извършил нещо/, което да е изразено физически, словесно или по друг начин – в случая – изразено словесно. Начините на изразяване на това нежелано поведение са изброени в дефиницията чрез свързване с частицата “или” – т.е. трябва да е налице един от начините, алтернативно, а не всичките кумулативно, за да е налице тормоз по смисъла на закона. Освен това е необходимо отрицателните последици да са целени или да са се получили като резултат. В случая законодателят не отдава значение на това, дали отрицателните последици са непременно целени, тоест това не е задължително необходимо, за да е налице тормоз. Необходимо е наличност или на цел, или на резултат. В случая е налице резултат – изявленията на ответника са от характер, който по необходимост обижда – чрез долупоставяне и по самата си същност, ромите в България. Освен това, за да е налице тормоз е необходимо /последно според легалната дефиниция/ създаване на /отново алтернативно/ враждебна, обидна или застрашителна среда. В случая, създадената с процесните изявления среда е най-малкото обидна. Когато дадена личност е поставена в позиция да се идентифицира поради етническата си принадлежност като крадец, обирджия, банда, шайка, продавач на децата си /за разлика дори от животните/, проститутка, да се разграничи – пак поради етническия си произход – от “почтеното и спазващо законите останало население” /каквото разграничение е направено от ответника с процесната декларация/, да се възприема като епидемия за останалите – в такъв случай, да не се даде право на тази личност да се обиди от тези изявления, означава тя да не бъде третирана като човешко същество изобщо. Всяко човешко

същество е в позицията да се възприеме като поставено в обидна среда от тези изявления. В случая обаче, изявенията са и от характер а създадат застрашителна и враждебна среда. Каква друга се очаква да е реакцията на “почтените и спазващите закона други”, освен застрашителна по отношение на описаните в ответниковата декларация същества. Впрочем целта на приложените по делото и неприети от съда разпечатки от електронни форуми беше именно да се даде картина на средата, в която ответниковата декларация постави хората от ромското малцинство в страната. Дори да не се разглеждат тези разпечатки, видно е, че от подобни изявления е нормално да произтече именно такава обществена реакция. Кое общество би реагирало по различно? Призивите на ответника за “масивен и организиран отпор”, както и за въоръжаване и организиране на цивилното население срещу “наглите ромски набези, които застрашават живота и собствеността на всеки българин”, призивите за отношение, което ще доведе до там, че “наглите” да не смеят да припарят повече до някое село или град” са определено от характер да създадат враждебна и заплашителна среда. “Другите” са призовани да не се страхуват, че “ще нарушат нормите на морала и доброто поведение”, като дадат този масиран и въоръжен отпор. Такива призови по необходимост водят до създаване на враждебна и застрашителна среда. Още повече когато са произнесени от публична личност, която би трябвало да съзнава и съзнава своята отговорност с подобни публични изявления. Ответникът по делото е публична личност, слушаема и подкрепяна в обществото. Именно поради това и неговата отговорност е голяма, но за съжаление неосъзната. Но ако отговорността не е била осъзната, то възможности последствия от декларирането на процесните изявления са били осъзнати от ответника, при това още в самата процесна декларация. В нея ответникът между другото декларира, че “не се съмнява, че “псевдозащитници на човешки права” ще нададат вой до небето”. Следователно преценката му за изявенията му е била налична още в момента на популяризирането им пред пресата.

По отношение на спорното ответниково изявление, че всеки българин може да запаше оръжие, щом ромските набези стават все по-нагли и живота и собствеността на всички българи са застрашени – Съдът не следва да кредитира показанията на ответника, дадени по реда на чл. 114 от ГПК, че не си спомня да е дал подобни изявления. Че същите изявления са били дадени се доказва чрез показанията на свидетелката Гълъбарова, която потвърди пред съда, че е задала въпроси на ответника и получила точно отговорите, публикувани в интервюто ѝ от 11.08.2004 г. във в-к “Труд”. Свидетелката Гълъбарова е безпристрастен регистратор на изявенията на ответника – при това такъв, който е съгласен с тях по същество. По отношение на възраженията на ответниковите процесуални представители, че същите не са част от писмената декларация – предмет на исковата молба е цялата декларация на ответника от процесната дата – писмена и устна, писмените му и устни изявления. Както писмените, така и устните са регистрирани от средствата за масова информация, и обширно дискутирани от същите – без да се различават едни от други.

В заключение, ответникът не съумя да опровергае доказаниа от ищеца факт на етническа дискриминация и тормоз спрямо ромското малцинство в страната.

Поради и на основание гореизложеното моля Съдът да се произнесе с решение, с което да установи нарушение на Закона за защита от дискриминацията от страна на ответника – а именно – на чл. 4 и чл.5 във вр. с чл.4 от същия – тоест – установи извършването на пряка дискриминация и тормоз от страна на ответника по отношение на ромското малцинство в България.

Моля Съдът да осъди ответника да публикува специална декларация по същия начин, по който е извършил нарушението – чрез средствата за масова информация, с която да се извини на ромската общност в страната за извършеното от него нарушение. Считаме това за осъществяване на хипотезата на т.2 от ал. 1 на чл. 71 от ЗЗДискр. – възстановяване на положението от преди дискриминацията, поради следните съображения: На ромската общност в страната е нанесена вреда, която по съществото си е от неимуществен характер – от ответника, посредством неговите процесни изявления. Когато става въпрос за вреда от неимуществен характер, то нейното възстановяване по принцип става по начин, който не възстановява напълно вредата. Така стои въпросът с присъждането на парични обезщетения за нанесени телесни повреди, или за смърт на близки – на техните наследници, или – за понесени обиди. Това е правен субститут, създаден още от римското право, още когато е била създадена съдебната институция като такава, с цел, между впрочем да замени талиона. Още тогава обществото е достигнало до идеята, че следва да ограничи възможностите за лични отмъщения, като въздаде на пострадалите справедливост, която да ограничи човешкия ексцес. Вярно е, че чрез публикуването на исканата от нас декларация- извинение няма да се заличи факта на публикуването на процесните изявления. Но ще се даде удовлетворение на засегнатите, ще се постигне възпитателен ефект върху обществото и върху самия ответник. Ако засегнатите смятат, че това ще представлява за тях възстановяване на положението от преди нарушението и с това всъщност искат по-малкото /но пък възможносто/ то справедливостта изисква такова удовлетворение да бъде въздадено.

Моля Съдът и да на основание чл. 71, ал.1, т.2, пр.2 да осъди ответника да се въздържа за в бъдеще от публикуване и оповестяване на изявленията, публикувани в процесната декларация и представляващи основание на иска /изцяло и подробно цитирани в пункт “Установени факти” по-горе, както и от такива в същия смисъл. Същите представляват нарушения на Закона за защита срещу дискриминацията и не следва да бъде допускано да се повтарят в публичното пространство.

Моля да ни бъдат присъдени направените по делото деловодни разноски.

С уважение:
/пълномощник/